

Received: 24.01.2021
Accepted: 25.04.2021
Published: 30.06.2021

Roczniki Administracji i Prawa
Annals of The Administration and Law
2021, XXI, z. 2: s. 101-114
ISSN: 1644-9126
DOI: 10.5604/01.3001.0015.5557
<https://rocznikiadministracjiiprawa.publisherspanel.com>

Marcelina Kawecka*
Nr ORCID: 0000-0003-4578-6097

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA ZA NARUSZENIE OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

CRIMINAL LIABILITY FOR BREACH OF PERSONAL DATA PROTECTION

Streszczenie: Artykuł zawiera analizę problematyki odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych w ustawach o ochronie danych osobowych z 1997 r. oraz z 2018 r., a także w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych. Autorka dokonała porównania najistotniejszych kwestii dotyczących odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych na gruncie powyższych regulacji, ponieważ ochrona danych w dzisiejszych czasach jest dla nas kwestią konieczną, a naruszenia związane z wyłudzeniem danych osobowych powinny być szybko i skutecznie sankcjonowane przez organy wymiaru sprawiedliwości.

Słowa kluczowe: dane osobowe, ochrona danych, odpowiedzialność karna, naruszenie danych, sankcja

Summary: The article contains an analysis of the issue of criminal liability for breach of personal data protection in the Personal Data Protection Acts of 1997 and 2018, as well as in the Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) 2016/679 of April 27, 2016 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data. The author has compared the most important issues related to criminal liability for violation of personal data protection on the basis of the above regulations, because data protection is nowadays a necessary element for us, and violations related to the extortion of personal data should be quickly and effectively enforced by judicial authorities.

Keywords: personal data, data protection, criminal liability, data breach, sanction

* mgr; uczestniczka eksternistycznego trybu pisania pracy doktorskiej w Wyższej Szkole Humanitas, Śląski Urząd Celno-Skarbowy w Katowicach. Źródła finansowania publikacji: środki własne autorki; e-mail: marcelina.pustul@onet.pl

WPROWADZENIE

Artykuł poświęcony został problematyce odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych, ponieważ współczesna dynamika dokonywanych zmian w systemie ochrony danych osobowych sprawiła, że uległ on licznym zmianom, doprowadzając do wprowadzenia ustawy z dnia 10 maja 2018 r.¹ o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.² w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO). Natomiast sama tematyka dotycząca ochrony danych osobowych jest bardzo obszerna i zagadnienie to od wielu lat budzi liczne ożywione dyskusje wśród praktyków oraz teoretyków prawa, ponieważ przepisy wymagają wielu dokładnych interpretacji.

Autorka podjęła rozważania dotyczące wskazanej tematyki, ponieważ analiza tych wiadomości jest niezwykle cenna, a zarazem bardzo przydatna do ustalenia odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych, dlatego że postęp technologiczny w naszym kraju i na całym świecie umożliwił większy dostęp do danych osobowych i do ich pozyskania w sposób legalny lub nielegalny. W związku z tym ochrona danych w dzisiejszych czasach jest dla nas elementem koniecznym, a naruszenia związane z wyłudzeniem danych osobowych powinny być szybko i skutecznie sankcjonowane przez organy wymiaru sprawiedliwości. Rodzi się pytanie, czy nowe przepisy dotyczące naruszenia bezpieczeństwa ochrony danych osobowych zapewniły skuteczność systemu ochrony danych osobowych, a zarazem doprowadziły do jego doprecyzowania i ulepszenia.

ZAŁOŻENIA METODYCZNE

Celem artykułu jest zbadanie najważniejszych kwestii związanych z ustanowieniem przepisów dotyczących naruszenia ochrony danych osobowych (w ustawie z dnia 10 maja 2018 r.³ o ochronie danych osobowych oraz w Rozporządzeniu RODO⁴), a zarazem przybliżenie i udowodnienie istoty, że wprowadzenie w polskim ustawodawstwie powyższych przepisów doprowadziło do zapewnienia skuteczności systemu ochrony danych osobowych, przez co egzekwowanie kar stało się bardziej efektywne.

Głównymi metodami badawczymi wykorzystanymi w artykule są: metoda dogmatyczna (autorka chce wnikliwie przeanalizować obowiązujące uregulowania prawne znajdujące się w ustawie z dnia 10 maja 2018 r.⁵ o ochronie danych osobowych, a zarazem odwołać się do uchylonych przepisów zawartych w ustawie o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r.⁶, która zawierała w swej treści również przepisy karne) oraz metoda porównawcza (w celu ukazania porównania poszczególnych sankcji za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych). Ponadto wykorzystano również metodę analizy

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

² Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

³ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁴ Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

⁵ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 138, 723.

orzecnictwa oraz badania literaturowe (autorka odwołała się do innych aktów normatywnych oraz do orzecnictwa, a także piśmiennictwa, aby lepiej przedstawić materię ustanowienia przepisów karnych za naruszenie ochrony danych osobowych w ustawie z dnia 10 maja 2018 r.⁷ o ochronie danych osobowych).

Opracowanie zostało podzielone na trzy części, których celem jest przybliżenie omawianej problematyki poprzedzonej wstępem, natomiast z rozważań zostały wyciągnięte wnioski, które znalazły się w zakończeniu.

ŹRÓDŁA OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Ostatnie lata w polskim ustawodawstwie dotyczące ochrony danych osobowych wprowadziły wiele dodatkowych przepisów oraz wzbogaciły ich treść, czerpiąc źródło z praktyk orzeczniczych, a zarazem z refleksji doktryny, których skutkiem była dokładna interpretacja wielu przepisów polskich aktów normatywnych. Jednakże ze względu na postęp technologiczny i wprowadzenie licznych nowych środków prawo do ochrony danych osobowych stało się dla nas ważne, wprowadzając nowe aspekty⁸. Prawo do ochrony danych osobowych jest przykładem nowszej generacji, która została wykreowana i upowszechniona wraz z wprowadzeniem nowych elektronicznych technik pozyskiwania, gromadzenia, a także transmisji danych⁹.

Zagadnienia dotyczące ochrony danych osobowych zostały zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. jako jedna z wolności i praw osobistych, natomiast uregulowania dotyczące prawa do ochrony danych osobowych zostały ustanowione jako odrębne prawo podmiotowe o zasadniczej treści nadanej przez jej art. 51¹⁰. Powyższe uregulowania dotyczące ochrony danych osobowych bardzo późno zostały unormowane w konstytucyjnej regulacji i zaowocowały w polskim ustawodawstwie nowymi rozwiązaniami, ponieważ żadna z wcześniejszych ustaw nie zawierała norm dotyczących ochrony danych osobowych¹¹.

Uregulowania zawarte w art. 51 Konstytucji RP¹² dotyczące prawa do ochrony danych osobowych ujęte w konstytucyjnych regulacjach mają charakter kompleksowy, ponieważ zawierają kilka uprawnień, które są przedmiotem danych obszarów z zakresu ochrony danych osobowych oraz tworzą poszczególne elementy składowe tego prawa¹³. Zgodnie z art. 51 Konstytucji RP¹⁴ nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby; władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym; każdy ma prawo dostępu do dotyczących go urzędowych do-

⁷ Tekst. jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁸ M. Błotny, *Prawo do ochrony danych osobowych w Konstytucji RP na tle prawa Unii Europejskiej oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-362/114*, „Zeszyty Naukowe Prawa Konstytucyjnego” 2017, nr 10, s.3.

⁹ P. Winczorek, *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, Warszawa 2000, s. 69.

¹⁰ Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483.

¹¹ M. Sakowska-Baryła, *Konstytucjonalizacja prawa do ochrony danych osobowych w Polsce*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 4, s. 127.

¹² Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483.

¹³ M. Wyrzykowski, *Status informacyjnych obywatela, [w:] Prawo i ład społeczny. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Annie Turskiej*, Warszawa 2000, s. 249.

¹⁴ Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483.

kumentów zbiorów danych, a ograniczenie tego prawa może określić ustawa; każdy ma prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą; zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa. Wszystkie powyższe uregulowania stanowią dopełnienie instytucji prawnych, które zostały dokładniej doprecyzowane i wzmocnione przez inne przepisy gwarantujące wolności i prawa, a także przez inne uregulowania ustawowe. Celem powyższych działań było dokonanie zabezpieczenia autonomii informacyjnej jednostki, która uznawana jest jako prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do sprawowania kontroli nad takimi informacjami, znajdującymi się w posiadaniu innych podmiotów¹⁵.

Uregulowania dotyczące ochrony danych osobowych na gruncie konstytucyjnym odnoszą się również do wielu innych praw oraz wolności, ponieważ ich głównym celem jest umocnienie konstytucyjnej „gwarancji autonomii informacyjnej jednostki”. Dokonując rozważań na gruncie konstytucyjnym, należy na początku szczególnie zwrócić uwagę na prawo do prywatności uregulowane w art. 47 Konstytucji RP¹⁶, który stanowi, iż każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Zgodnie z zawartymi regulacjami w art. 47 oraz art. 51 Konstytucji RP można więc uznać, iż pozostają one w zależności, ponieważ normy zawarte w art. 51 Konstytucji RP stanowią „konkretyzację prawa do prywatności w aspektach proceduralnych”¹⁷, czyli prawo do ochrony danych osobowych łączy się z procedurą postępowania związaną z danymi osobowymi, która jest odpowiedzialna za zapewnienie kontroli nad dyspozycją danych osobowych¹⁸.

Powyższe regulacje zawarte w Konstytucji RP dotyczące danych osobowych zostały doprecyzowane, uszczegółowione i po raz pierwszy całościowo uregulowane na gruncie polskiego systemu prawnego w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych¹⁹. Jednakże przed uchwaleniem powyższej ustawy o ochronie danych osobowych występowało wiele sporów dotyczących odrębności poszczególnych norm prawnych, mających na celu ochronę prawa do prywatności, a zarazem nie było ustanowionego odpowiedniego zapewnienia oraz ujawnienia podmiotom danych osobowych, jakie posiadają do przetwarzania, bądź odpowiedniego ich wykorzystania. Powyższe zjawisko regulacji prawnych zawarte w ustawie o ochronie danych osobowych doprowadziło do uregulowania kwestii dotyczących dysponowania danymi osobowymi²⁰. Celem ustawodawcy było dopracowanie wszelkich budzących wątpliwości zagadnień, a zarazem ujednoczenie podstawowych i niezbędnych definicji dotyczących ochrony danych osobowych, które wcześniej jedynie funkcjonowały tylko na gruncie recepcji, wynikających z aktów prawa Unii Europejskiej, a szczególnie z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 październi-

¹⁵ Wyrok TK z 19 lutego 2002 r., sygn. U 3/01, OTK ZU 2002, nr 19, poz. 197.

¹⁶ Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483.

¹⁷ Wyrok TK z 19 maja 1998 r., sygn. U 5/97, OTK ZU 1998, nr 4, poz. 46.

¹⁸ M. Sakowska-Baryła, *Konstytucjonalizacja prawa...*, s.140.

¹⁹ P. Sobczyk, *Ochrona danych osobowych jako element prawa do prywatności*, „Zeszyty Prawnicze” 2009, nr 9/1, s. 300.

²⁰ J. Boć, *Administracyjnoprawne ograniczenia dostępu do informacji*, [w:] G. Szpor (red.), *Wolność informacji i jej granice*, Katowice 1997, s. 29.

ka 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych²¹, a także Konwencji Nr 108 Rady Europy w sprawie ochrony i praw osób w związku z automatycznym przetwarzaniem ich danych²². Dzięki wprowadzeniu do polskiego systemu prawnego ustawy o ochronie danych osobowych zostało ujednoczenie warunków dotyczących ochrony danych osobowych, a szczególnie doprecyzowane zostały normy dotyczące przetwarzania danych osobowych²³.

Zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych za dane osobowe należy rozumieć wszelkie informacje identyfikacyjne lub możliwe do dokonania zidentyfikowania osoby fizycznej²⁴, a więc wszelkie pozyskane oraz gromadzone informacje, aby zostały uznane za dane osobowe, muszą dotyczyć osoby fizycznej. Aby informacje dotyczące danej osoby fizycznej mogły być uznane za dane osobowe, koniecznym warunkiem jest dokonanie określenia tożsamości tej osoby. Wprowadzenie 25 sierpnia 2021 r. nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych w polskim ustawodawstwie doprowadziło do modyfikacji art. 6 dotyczącego danych osobowych, ale sama definicja nie uległa zmianom. Ustawodawca zarówno przed, jak i po nowelizacji kierował się przesłankami, że dane osobowe powinny odpowiednio zabezpieczać interesy osoby, jednakże na gruncie nowego zmodyfikowanego art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych zaczęły występować spory dotyczące problematyki interpretacyjnej przepisu. Z podstawowej definicji wynika, że aby informacje były uznane za dane osobowe, konieczne jest dokonanie ich ustalenia za „pomocą tożsamości osoby, której dotyczą”, czyli jest to stan, w którym po stwierdzeniu odpowiednich treści będzie dokonana identyfikacja oraz wskazanie właściwej osoby, której dotyczą dane osobowe. Nowelizacja art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych wprowadziła pojęcie „osoby możliwej do zidentyfikowania”, czyli po dokonaniu identyfikacji można określić tożsamość bezpośrednio lub pośrednio danej osoby, szczególnie na podstawie pozyskanych danych identyfikacyjnych lub ze względu na inne czynniki szczególne, które np. określają cechy fizyczne. W art. 6 ust. 3 ustawodawca ustanowił, że „informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań”. W wyniku powyższych postanowień należy więc uznać, że informacją, która może określić tożsamość danej osoby, jest wyłącznie taka informacja, która jest przyporządkowana do danej osoby oraz nie wywiera żadnych skutków finansowych i czasowych, a także organizacyjnych, czyli identyfikacja danej osoby musi być każdorazowo indywidualnie oceniana do danej sytuacji oraz w odniesieniu do każdego administratora danych osobowych. Powyższe rozumowania w teorii i praktyce doprowadziły do wniosku, iż zgodnie z definicją zawartą w art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych za pojęcie to należy uznać zbiór desygnatów, który jest możliwy tylko do ustalenia w sposób egzemplifikacji²⁵.

Najważniejszą rolę w polskim prawie odgrywają w ramach ochrony danych osobowych ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. oraz z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. W wymienionych ustawach zostały wprowadzone uregulowania dotyczące ochrony danych osobowych i unormowane wszelkie istotne kwestie, stając się kompleksowym

²¹ Dz.U. z 1995 r., L 281.

²² Dz.U. z 2003 r., nr 3, poz. 25.

²³ R. Szałowski, *Ochrona danych osobowych*, Zielona Góra 2000, s. 25.

²⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

²⁵ M. Wyrzykowski, *Ochrona danych osobowych*, Warszawa 1999, s. 15-18.

zbiorem przepisów prawnych zawierających wszystkie ważne postanowienia dotyczące m.in. zasad przetwarzania danych osobowych, ich naruszenie oraz konsekwencje, organów danych osobowych oraz organów ochrony oraz wszelkich kompetencji. Ponadto powyższe ustawy są odpowiedzialne za regulacje dotyczące przekazania danych osobowych do państw trzecich. Przepisy wielu innych polskich aktów normatywnych nawiązują wprost do treści powyższych ustaw o ochronie danych osobowych²⁶.

Podsumowując dotychczasowe rozważania, należy zauważyć, że zostały przedstawione jedynie najważniejsze źródła ochrony danych osobowych, bez odniesienia się do wszystkich aktów normatywnych o zasięgu krajowym i europejskim, ponieważ autorka nie zagłębiała się w dokładną tematykę związaną ze źródłami danych osobowych oraz z ich kompleksową analizą wszelkich aktów prawnych. Dokonała jedynie dokładnego opracowania najważniejszych źródeł, które pozwala na uchwycenie istoty prawa ochrony danych osobowych w ustawodawstwie polskim.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA ZA NARUSZENIE DANYCH OSOBOWYCH W PRZEPISACH RODO

Głównym zadaniem RODO jest przetwarzanie danych osobowych w sposób zapewniający „odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych”, a także ochrona przed ich naruszeniem. W nauce prawa panuje nurt, iż ochrona danych osobowych jest to wyznaczenie sfery, czyli wskazanie, jakie działania oraz kiedy są zabronione, a jakie dozwolone w celu przetwarzania danych²⁷. Unijne rozporządzenie RODO reguluje wprost definicję naruszenia danych osobowych, która stanowi, iż naruszenie ochrony danych osobowych oznacza naruszenie bezpieczeństwa prowadzące do przypadkowego lub niezgodnego z prawem zniszczenia, utracenia, zmodyfikowania, nieuprawnionego ujawnienia lub nieuprawnionego dostępu do danych osobowych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych²⁸.

Dokonując rozważań dotyczących odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych, należy zauważyć, iż w uregulowaniach Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych nie znajdziemy wprost powyższych przepisów dotyczących odpowiedzialności, ale sam motyw 149 preambuły do RODO ukazuje nam, iż państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia przepisów, na podstawie których będą przewidziane sankcje karne za naruszenie postanowień rozporządzenia, a także naruszenia innych przepisów przyjętych na mocy RODO oraz w jego granicach na gruncie krajowym²⁹. Z powyższego motywu wynika możliwość ustanawiania przepisów karnych przez państwa należące do Unii Europejskiej, a także odpowiednich przepisów za naruszenie krajowych ustaw tym zakresie. Jednakże w motywie nie zostały dokładnie doprecyzowane kary za dokonanie powyższych naruszeń, a w szczególności ustawodawca nie uregulował ich wysokości, zostały jedynie zawarte postanowienia dotyczące pozbawienia zysków, wy-

²⁶ M. Błażewski, J. Behr, *Środki prawne ochrony danych osobowych*, Wrocław 2018, s. 48.

²⁷ G. Szpor, *Publicznoprawna ochrona danych osobowych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1999, nr 12, s. 4.

²⁸ Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

²⁹ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna za naruszenie ochrony danych osobowych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 1, s. 59-60.

nikające z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Każde z państw należących do UE powinno więc samodzielnie decydować o zastosowaniu kary względem danego stanu faktycznego, zgodnie z wykładnią rozporządzenia, a więc w tym miejscu należy nakreślić, iż z treści motywu 149 RODO wynika bezpośrednio, że stosowanie przepisów karnych pozwala na dokonanie dalszych rozważań i wnikliwej analizy w tym zakresie. A więc ustawodawca, wprowadzając powyższe postanowienia, już w samej preambule rozporządzenia odniósł się do zastosowania sankcji karnych dla każdego kraju wspólnoty europejskiej.

Zgodnie z art. 84 ust. 1 RODO państwa członkowskie mają uprawnienie do przyjęcia przepisów określających inne sankcje za naruszenie niniejszego rozporządzenia, a w szczególności mogą skorzystać z uprawnień wynikających z art. 83 rozporządzenia, zgodnie z którym przysługują kary administracyjne za dokonanie naruszenia, a ich charakter powinien być skuteczny, proporcjonalny, a także odstraszący³⁰. Powyższe uregulowanie zawierające w swojej treści „inne sankcje” odnosi się do wolności wyboru odpowiedzialności w tym zakresie, ze względu na sytuację w danym państwie oraz potrzebę systemu prawnego i nie dotyczy wyłącznie sankcji administracyjnych³¹. Natomiast sama regulacja nie wskazuje dokładnie, jakie sankcje mogą być zastosowane, dlatego można stwierdzić, iż mogą to być również sankcje karne. Jednocześnie na gruncie art. 84 RODO³² została również omówiona istotna kwestia egzekwowania kar, a zarazem skuteczności ich wykonania. Obowiązkiem państwa członkowskiego jest dokonanie wszelkich niezbędnych czynności, aby sankcje zostały wykonane, czyli ich zrealizowanie powinno być skuteczne, a istnienie wszelkich przepisów karnych powinno wywoływać skutki, które będą w odpowiedni sposób egzekwowane. Organy odpowiedzialne za egzekucję kar powinny w ramach wykonywania swoich czynności być skuteczne. Chociaż powyższe przekonania są oczywiste, ustawodawca zdecydował się odnieść do powyższych kwestii dotyczących skuteczności wykonywania kar ze względu na to, aby przepisy były odpowiednio stosowane w praktyce, a „zobowiązanie państwa członkowskiego do egzekwowania podkreśla wartość, jaką nadaje się ochronie danych osobowych w krajach Unii Europejskiej, w tym karania za nieprzestrzeganie przepisów, oraz procedury wykonywania po nałożeniu kar”³³.

W związku z sankcjami karnymi uregulowanymi na gruncie art. 84 RODO³⁴, a także administracyjnymi, o ich zastosowaniu powinno decydować dane państwo członkowskie zgodnie z motywem 152 RODO. Ustawodawca przyjmuje, iż w przypadku dokonania naruszenia rozporządzenia wymiar sankcji w postaci kar pieniężnych może zostać uzupełniony w prawie krajowym państw Unii Europejskiej o dodatkowe postanowienia zawierające sankcje innego rodzaju, natomiast motyw preambuły reguluje tylko sankcje karne, ponieważ ustawodawca wymaga, aby sankcje stosowane w prawie krajowym „dotyczyły naruszeń niepodlegających administracyjnym karom pieniężnym”³⁵. Omawiany powyżej motyw zobowiązuje więc wszystkie państwa członkowskie do nakładania administracyjnych

³⁰ A. Dmochowska, M. Zadrozny, *Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian*, Warszawa 2016, s. 153.

³¹ A. Mendis, *Administracyjne kary pieniężne w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych*, „Informacja w Administracji Publicznej” 2016, nr 3, s. 19.

³² Dz. Urz. UE z 2016 nr 119/1.

³³ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 62.

³⁴ Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

³⁵ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 60.

kar niepieniężnych, a także zobowiązuje do przyjęcia przepisów zawierających postanowienia o innych sankcjach za dokonanie naruszenia rozporządzenia³⁶. Powyższa regulacja jest odzwierciedleniem norm uregulowanych w art. 24 uchylonej już dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych³⁷, która stanowiła, iż państwa członkowskie będą stosowały odpowiednie środki, aby przepisy dyrektywy w pełni były realizowane, a szczególnie zawierały sankcje, jakie należy zastosować w przypadku naruszenia postanowień zawartych w powyższej dyrektywie. Możemy więc zauważyć różnice pomiędzy regulacjami zawartymi w RODO a dyrektywą 95/46/E, która polega na tym, że sankcje uregulowane w art. 84 RODO stanowią uzupełnienie z art. 83 RODO sankcji administracyjnych, a nie jest to tylko jedyny instrument karania za naruszenie przepisów, tak jak to miało miejsce w uchylonej już dyrektywie.

Aby rozważania były pełne, należy również odnieść się do postanowień zawartych w motywie 129 preambuły RODO, który jest odpowiedzialny za sprawdzanie, porządek, a także egzekwowanie zawartych regulacji w rozporządzeniu na terenie całej Unii Europejskiej. Na podstawie powyższego uregulowania organy nadzorcze powinny mieć w każdym państwie należącym do UE takie same regulacje, a szczególnie uprawnienia, dotyczące prowadzenia postępowań oraz nakładania danych kar³⁸. Jednakże powyższy motyw pełni bardzo ważną funkcję w całym rozporządzeniu, ponieważ jest on interpretacją dalszych przepisów, a zarazem wskazuje prawa i obowiązki w postępowaniach państw należących do UE³⁹.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA ZA NARUSZENIE DANYCH OSOBOWYCH W POLSKIM USTAWODAWSTWIE

Na podstawie dokonania rozważań w poprzednim podrozdziale można stwierdzić, iż państwa członkowskie same decydują o wprowadzeniu przepisów dotyczących odpowiedzialności karnej za naruszenie danych osobowych, a ich granice zgodnie z Konstytucją powinny być określone w aktach ustawowych⁴⁰. A więc polski ustawodawca, korzystając z powyższego uprawnienia, wprowadził do polskiego systemu prawnego w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych⁴¹ przepisy karne. Natomiast na okoliczność wprowadzenia regulacji RODO w polskim ustawodawstwie wystąpiła konieczność dostosowania, a także doprecyzowania poszczególnych przepisów do rozporządzenia, przez co została uchylona wcześniejsza ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r.⁴², która odgrywała w polskim systemie prawnym bardzo ważną rolę przez ponad dekadę, ponieważ w swojej treści zawierała przepisy karne⁴³.

³⁶ Ibidem, s. 61.

³⁷ Dz.U. z 1995 r., L 281.

³⁸ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 58.

³⁹ Ibidem, s. 59.

⁴⁰ A. Wolska-Bagińska, *Podstawy prawne przetwarzania danych osobowych w postępowaniu karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 6, s. 50.

⁴¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁴² Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 138, 723.

⁴³ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 62.

Uregulowania w nowej ustawie o ochronie danych osobowych nie powielają przepisów zawartych w rozporządzeniu RODO, ale stanowią ich uzupełnienie w zakresie ochrony danych osobowych, które odpowiada standardom UE. Powyższe przepisy są tylko dopełnieniem oraz dopracowaniem zagadnień w porządku prawnym, a także wszelkich istotnych kwestii regulujących odpowiedzialność karną. Ponadto należy zwrócić uwagę na istotny fakt, iż w rozporządzeniu i ustawie nie zostały powielone uregulowania dotyczące karania za dokonanie naruszeń danych osobowych. Natomiast odpowiedzialność karna powinna być wyjątkowa oraz dotyczyć najpoważniejszych naruszeń prawnych, a orzekanie w tych kwestiach będzie następowało na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego⁴⁴. Naruszenie regulacji dotyczących ochrony danych osobowych stanowi zatem czyn zabroniony w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego⁴⁵.

Uregulowania w ustawie o ochronie danych osobowych z 2018 r. dotyczące czynów zabronionych oraz przepisów karnych zostały zawarte w rozdziale 11. Pierwszym uregulowanym czynem zabronionym jest bezprawne przetwarzanie danych, zapisane w art. 107 u.o.d.o.⁴⁶, który stanowi, że kto przetwarza dane osobowe, choć ich przetwarzanie nie jest dopuszczalne albo do ich przetwarzania nie jest uprawniony, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch. Natomiast w uchylonej ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych⁴⁷ odpowiadające uregulowanie dotyczące bezprawnego przetwarzania danych osobowych zawierało w swojej treści dodatkowo określenie „przetwarzania w zbiorze danych”, które zostało usunięte w późniejszej regulacji.

Ustawodawca w art. 107 ust. 1 u.o.d.o.⁴⁸ uregulował typ podstawowy przestępstwa dotyczącego bezprawnego przetwarzania danych osobowych, tzw. danych zwykłych, natomiast w art. 107 ust. 2 u.o.d.o.⁴⁹ został ustanowiony typ kwalifikowany, który odnosi się do katalogu poszczególnych kategorii danych osobowych⁵⁰. Porównując typ kwalifikowany przestępstwa bezprawnego przetwarzania danych osobowych na tle ustaw o ochronie danych osobowych, należy stwierdzić, że katalog uregulowanych czynów bezprawnego przetwarzania danych został w ustawie z 2018 r. o ochronie danych osobowych⁵¹ wzbogacony w swojej treści oraz poszerzony o przetwarzanie danych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej.

Czyn określony w art. 107 ust. 1 u.o.d.o.⁵² polega na przeprowadzaniu operacji na danych osobowych osoby fizycznej, ale ustawodawca nie dookreślił dokładnego katalogu przetwarzania danych, tylko wskazał zakres, który obejmuje w ogólnym znaczeniu przetwarzanie danych osobowych, czyli informacje o osobie fizycznej. Ponadto ustawodawca ustanowił, iż każdy rodzaj dokonywania przetwarzania danych jest niedopuszczalny, ponieważ wszelkie operacje na danych osobowych powinny być „automatyczne lub nie i polegać na zbieraniu, a także usuwaniu lub niszczeniu z różnego rodzaju baz danych”.

⁴⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 155.

⁴⁵ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1444, 1517.

⁴⁶ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁴⁷ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 138, 723.

⁴⁸ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁴⁹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁵⁰ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, cz. II, s. 884.

⁵¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

⁵² Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

Natomiast przetwarzanie danych osobowych w dzisiejszych czasach jest elementem niezbędnym w celu realizacji wszelkich uprawnień, a także wykonywania zadań wynikających z przepisów prawa – w przeciwnym razie ten byłby zabroniony⁵³.

Regulacje dotyczące popełnienia przestępstwa w związku z przetwarzaniem bezprawnie danych osobowych zostały także uregulowane na gruncie rozporządzenia RODO w art. 2⁵⁴, zgodnie z którym przestępstwo będzie popełnione, jeżeli:

- zostanie dokonane przetwarzania danych osobowych, gdy jest ono niedopuszczalne i dane nie powinny zostać przetwarzane,
- nastąpi przetwarzania danych osobowych przez osobę, która nie jest do tego uprawniona.

Niedopuszczalność przetwarzania danych osobowych także będzie miała miejsce, jeżeli dany podmiot wyraził skuteczny sprzeciw względem przetwarzania danych osobowych zgodnie z treścią art. 21 RODO⁵⁵. Natomiast przesłanką do przetwarzania danych osobowych przez osobę nieuprawnioną jest okoliczność, iż dana osoba nie posiada uprawnień do wykonywania tych czynności, ażeby w sposób legalny nastąpiło przetwarzanie danych osobowych, uprawnienie powinno wynikać z mocy prawa lub z upoważnienia wydanego przez administratora lub podmiot dokonujący przetwarzania danych⁵⁶.

Opisane powyżej przestępstwo bezprawnego przetwarzania danych osobowych w trybie zwykłym oraz kwalifikowanym ma charakter powszechny, czyli sprawcą popełnienia czynu zabronionego będzie każdy, kto bezprawnie przetwarza dane osobowe, natomiast w przypadku dokonania przetwarzania danych osobowych przez osobę nieuprawnioną sprawcą będzie każdy, kto nie posiada uprawnienia wykonywania czynności przetwarzania danych osobowych. Na gruncie ustawy o ochronie danych osobowych ustawodawca zaznaczył, iż podmiotem odpowiedzialnym w zakresie przetwarzania danych osobowych jest „każda osoba fizyczna”⁵⁷.

Przestępstwo bezprawnego przetwarzania danych osobowych jest ścigane z urzędu oraz stanowi występki, który można tylko popełnić umyślnie. Na podstawie przepisów kodeksu karnego odpowiedzialności podlega nie tylko sprawca, ale również podżegacz i pomocnik, odpowiedzialność dotyczy także formy usiłowania. Odpowiedzialność karna za bezprawne przetwarzanie danych osobowych jest przestępstwem formalnym, nie jest ona uzależniona od następstwa w postaci skutku, ale już od samego zaistnienia czynu zabronionego⁵⁸.

Następnym przestępstwem uregulowanym w ustawie o ochronie danych osobowych jest udaremnianie lub utrudnianie prowadzenia kontroli, które zostało uregulowane w art. 108 u.o.d.o⁵⁹, zgodnie z którym kto udaremnia lub utrudnia kontrolującemu prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch.

⁵³ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 64.

⁵⁴ Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

⁵⁵ Dz. Urz. UE z 2016 r., L 119/1.

⁵⁶ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 64.

⁵⁷ A. Dmochowska, A. Piotrowska, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 163.

⁵⁸ M. Zimna, *Odpowiedzialność karna...*, s. 68.

⁵⁹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781.

Udaremnianie oraz utrudnianie kontroli polega na niemożliwości wykonywania wszelkich niezbędnych uprawnień przez kontrolującego. Udaremnienie wykonywania czynności kontrolnych można również rozumieć jako niedopuszczenie do dokonania kontroli lub uniemożliwienie jej wykonania, przestępstwo może polegać także na stawianiu przeszkód, stwarzaniu trudności, które wpływają na poprawność przeprowadzenia kontroli. W literaturze udaremnianie kontroli zostało zdefiniowane jako jej utrudnianie, które może polegać na niewpuszczaniu do danego miejsca osób, które są uprawnione do przeprowadzenia kontroli, dokonaniu zniszczenia, ukrycia, a także usunięcia dokumentów, które stanowią przedmiot kontroli, udaremnianie polega również na niedopuszczeniu do oględzin materiałów kontroli, a także uniemożliwieniu sprawdzenia maszyn, urządzeń lub pomieszczeń oraz składaniu nieprawdziwych informacji lub odmówieniu ich składania⁶⁰. W uchylonej ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych w art. 54 a⁶¹ ustawodawca ustanowił regulacje odpowiadające udaremnianiu oraz utrudnianiu kontroli, które stanowiły, że kto inspektorowi udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności kontrolnej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2, a więc w obu ustawach czyn ten jest w taki sam sposób karany.

Opisane powyżej przestępstwo udaremniania oraz utrudniania określone w art. 108 u.o.d.o. ma charakter powszechny, czyli może je popełnić każda osoba, która dokonała udaremnienia lub utrudnienia dokonania kontroli⁶², a odpowiedzialność może ponieść nie tylko sprawca czynu zabronionego, ale również współsprawca, podżegacz oraz pomocnik. Dominuje pogląd, iż „zachowanie osób postronnych może doprowadzić do udaremnienia lub utrudnienia wykonania czynności kontrolnej, ale osobom takim trudno będzie wykazać umyślność ich zachowania”⁶³. Powyższe przestępstwo jest ścigane z urzędu oraz stanowi występki, który może być tylko popełniony umyślnie przez osoby, które są kontrolowane oraz może zostać popełnione przez zaniechanie – zgodnie z art. 2 Kodeksu karnego⁶⁴.

Dokonując porównania przepisów karnych zawartych w ustawie z 1997 r. oraz w nowej ustawie z 2018 r. o ochronie danych osobowych, możemy dostrzec we wcześniejszej ustawie większą surowość, ponieważ wszystkie naruszające przepisy były uznawane za występki, a w doktrynie wskazano, iż cała regulacja stanowi o „docenieniu przez ustawodawcę wartości i dóbr, których poszanowaniu ma ona służyć”⁶⁵, a utworzenie systemu prawnego miało służyć przestrzeganiu zasad dotyczących ochrony danych osobowych. Możemy zauważyć, iż system przepisów karnych dotyczących ochrony danych osobowych w uchylonej ustawie nie był efektywnym narzędziem przestrzegania przepisów, ale postulaty te były początkiem stworzenia nowych regulacji dotyczących ochrony danych osobowych, które zostały uregulowane w przepisach RODO oraz w nowej ustawy o ochronie danych osobowych z 2018 roku⁶⁶.

⁶⁰ M. Jachimowicz, *Przestępstwo zakłócenia kontroli (art. 225 k.k.)*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 7-8, s. 42.

⁶¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 138, 723.

⁶² P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych...*, s. 887.

⁶³ A. Błachnio-Parzych, *Prawnokarna ochrona inspektora ochrony danych osobowych – przestępstwo udaremnienia lub utrudnienia kontroli przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych*, [w:] G. Sibiga (red.), *Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych 2010*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 3, dodatek specjalny, s. 37.

⁶⁴ Tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1444, 1517.

⁶⁵ J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Kraków 2007, s. 664.

⁶⁶ P. Barta, P. Litwiński, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 439.

PODSUMOWANIE

Niniejszy artykuł stanowi ujęcie problematyki dotyczącej odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych. Autorka przedstawiła analizę przepisów regulacji ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. oraz z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, a także Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (RODO), dzięki której wyjaśniła całą problematykę związaną z naruszeniem danych osobowych.

W regulacjach unijnych zasady odpowiedzialności karnej za naruszenie ochrony danych osobowych zawierają tylko odniesienie do możliwości zastosowania sankcji karnej, natomiast UE pozostawia stosowanie ich w sposób dowolny, jednakże kary powinny być proporcjonalne, a zarazem odstraszające⁶⁷. Polskie ustawy o ochronie danych osobowych są odpowiedzialne za zachowanie porządku prawnego. W ustawie o ochronie danych osobowych z 1997 r. ustawodawca nie rozbudował przepisów karnych dotyczących danych osobowych, przez co ich skutkiem było ustanowienie przepisu, który odnosił się do wielu czynów zabronionych, poprzez wprowadzenie ogólnych regulacji. Powyższe uregulowania w polskim systemie prawnym nie były skuteczne, została więc w 2018 r. ustanowiona nowa ustawa o ochronie danych osobowych⁶⁸, w której zawarte regulacje przewidują możliwość ścigania, a także ukarania sprawców w przypadku dokonania naruszeń, nadużycia przepisów o ochronie danych osobowych, a wymiar odpowiedzialności został umiejscowiony obok administracyjnych kar pieniężnych ustanowionych w RODO, których stosowanie powinno być równoległe.

Podsumowując powyższe rozważania, należy stwierdzić, że wprowadzenie nowych przepisów dotyczących naruszenia bezpieczeństwa ochrony danych osobowych zapewniło skuteczność systemu ochrony danych osobowych, doprowadzając do jego doprecyzowania i ulepszenia.

Bibliografia

Literatura:

Balicki A., Barta P., Byczkowski M., Gumularz M., Jurczyk M., Kędzińska K., Kowalik P., Kozieł K., Litwiński P., Sobczak J., Stępień A., Wociór D., *Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym z uwzględnieniem ogólnego rozporządzenia unijnego*, Warszawa 2016.

Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ochrona danych osobowych. Komentarz*, Kraków 2007.

Barta P., Litwiński P., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2013.

Błachnio-Parzych A., *Prawnokarna ochrona inspektora ochrony danych osobowych – przestępstwo udaremnienia lub utrudnienia kontroli przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych*,

⁶⁷ A. Balicki, P. Barta, M. Byczkowski, M. Gumularz, M. Jurczyk, K. Kędzińska, P. Kowalik, K. Kozieł, P. Litwiński, J. Sobczak, A. Stępień, D. Wociór, *Ochrona danych osobowych w sektorze publicznym z uwzględnieniem ogólnego rozporządzenia unijnego*, Warszawa 2016, s. 266.

⁶⁸ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, cz. I, Warszawa 2018, s. 664.

[w:] G. Sibiga (red.), *Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych 2010*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 3, dodatek specjalny.

Błażewski M., Behr J., *Środki prawne ochrony danych osobowych*, Wrocław 2018.

Błotny M., *Prawo do ochrony danych osobowych w Konstytucji RP na tle prawa Unii Europejskiej oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-362/114*, „Zeszyty Naukowe Prawa Konstytucyjnego” 2017, nr 10.

Boć J., *Administracyjnoprawne ograniczenia dostępu do informacji*, [w:] G. Szpor (red.), *Wolność informacji i jej granice*, Katowice 1997.

Dmochowska A., Zadrozny M., *Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian*, Warszawa 2016.

Dmochowska A., Piotrowska A., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

Fajgielski P., *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, cz. I, Warszawa 2018.

Fajgielski P., *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, cz. II, Warszawa 2018.

Jachimowicz M., *Przestępstwo zakłócenia kontroli (art. 225 k.k.)*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 7-8.

Mendis A., *Administracyjne kary pieniężne w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych*, „Informacja w Administracji Publicznej” 2016, nr 3.

Sakowska-Baryła M., *Konstytucjonalizacja prawa do ochrony danych osobowych w Polsce*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 4.

Sobczyk P., *Ochrona danych osobowych jako element prawa do prywatności*, „Zeszyty Prawnicze” 2009, nr 9/1.

Szałowski R., *Ochrona danych osobowych*, Zielona Góra 2000.

Szpor G., *Publicznoprawna ochrona danych osobowych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1999, nr 12.

Winczorek P., *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, Warszawa 2000.

Wolska-Bagińska A., *Podstawy prawne przetwarzania danych osobowych w postępowaniu karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 6.

Wyrzykowski M., *Ochrona danych osobowych*, Warszawa 1999.

Wyrzykowski M., *Status informacyjnych obywatela*, [w:] *Prawo i ład społeczny. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Annie Turskiej*, Warszawa 2000.

Zimna M., *Odpowiedzialność karna za naruszenie ochrony danych osobowych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 1.

Akty prawne:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483).

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE z 2016 r., L119/1).

Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. z 1995 r., L 281).

Konwencja Nr 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, sporządzona w Strasburgu dnia 28 stycznia 1981 r. (Dz.U. z 2003 r., nr 3, poz. 25.).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1444, 1517).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 155).

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 138, 723).

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1781).

Orzecznictwo:

Wyrok TK z 19 lutego 2002 r., sygn. U 3/01, OTK ZU 2002, nr 19, poz. 197.

Wyrok TK z 19 maja 1998 r., sygn. U 5/97, OTK ZU 1998, nr 4, poz. 46.